

بیت‌التضار

شماره: ۶۱/۲۰۹۵۹

تاریخ: ۱۳۰۲/۰۲/۱۲

پرست: ..... جاریه.....

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

وزیر

بسمه تعالی

برادر ارجمند جناب آقای دکتر مخبر
معاون اول محترم رئیس جمهور

موضوع: ارسال پیش‌نویس آیین‌نامه انتظام‌بخشی شرکت‌های دولتی برای طرح و تصویب در هیأت محترم وزیران

باسلام و احترام

با عنایت به تکلیف موضوع بند (ب) تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، مبنی بر تدوین آیین‌نامه انتظام‌بخشی، شفاف‌سازی و ضابطه‌مندسازی درآمدها و هزینه‌های شرکت‌های دولتی، پیش‌نویس آیین‌نامه مزبور و دو پیوست آن برای استحضار، طرح و تصویب در هیأت محترم وزیران به پیوست تقدیم می‌گردد.

با احترام مجدد
سید احسان خاندوزی
خاندوزی

دبیرخانه دفتر هیئت دولت

شماره: ۶۱۲۷۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۲/۱۲

۰۲۳۵۱۹۸
ورود به دفتر معاون اول رئیس جمهور
تاریخ: ۱۳۰۲/۰۲/۱۳

کد پستی: ۱۱۳۹۳۳۶۶۱

تلفن: ۳۹۹۹

آدرس: تهران، خیابان صومعه‌سرا، خیابان مرکزی وزارت امور اقتصادی و دارایی

www.mefa.ir

تصویب نامه هیات وزیران

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی - سازمان برنامه و بودجه کشور - سازمان اداری و استخدامی کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۰۰ به استناد بند (ب) تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور و بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۰۰۰۰۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه کشور و سازمان اداری و استخدامی کشور، آیین نامه انتظام بخشی، شفاف سازی و ضابطه مندسازی درآمدها و هزینه های شرکت های دولتی را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده (۱): در این آیین نامه، اصطلاحات و واژه های زیر در معانی مشروح مربوط به کار برده شده است:

- ۱- شرکت دولتی:** شرکتهای موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری.
- ۲- شرکت مادر تخصصی:** یک شرکت دولتی که بیش از ۵۰ درصد سهام آن مستقیماً متعلق به دولت بوده و دارای یک یا چند شرکت فرعی باشد.
- ۳- شرکت اصلی:** یک شرکت دولتی که بیش از ۵۰ درصد سهام آن مستقیماً متعلق به دولت بوده و فاقد شرکت فرعی در زیرمجموعه خود باشد.
- ۴- شرکت فرعی یا تابعه:** یک شرکت دولتی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام یا سرمایه آن متعلق به یک موسسه دولتی یا شرکت دولتی باشد.
- ۵- شرکت وابسته:** شرکتی است که کمتر از (۵۰٪) از سهام یا سرمایه آن متعلق به یک موسسه یا شرکت دیگر باشد. شرکت وابسته می تواند دولتی یا غیر دولتی باشد.
- ۶- شرکت تحت مدیریت دولت:** منظور شرکتهایی است که دولت در آنها سهامدار عمده نبوده اما انتخاب اکثریت اعضای هیأت مدیره براساس نظر دولت یا دستگاههای اجرایی دولتی انجام میشود.
- ۷- حاکمیت شرکتی:** مجموعه ای از روش ها و فرایندهایی که در آن روابط بین مدیریت، هیات مدیره، سهام داران و سایر ذی نفعان شرکت مشخص گردیده و ضمن تبیین دقیق اختیارات و مسئولیت ها، ابزارهای لازم برای رسیدن به اهداف شرکت، چگونگی تصمیم گیری و نظارت بر عملکرد در جهت ارتقای شفافیت، بهبود بهره وری و افزایش پاسخ گویی تعیین می شود.
- ۸- سیستم کنترل های داخلی:** فرآیندی است که با هدف کسب اطمینان معقول از تحقق اهداف مربوط به عملیات، گزارشگری و رعایت قوانین و مقررات طراحی و مستقر می شود.
- ۹- هیات مدیره:** منظور هیات مدیره یا هیات عاملی است که به عنوان یکی از ارکان شرکت در اساسنامه قید گردیده است. در آن دسته از شرکتهای دولتی که هیات مدیره و هم هیات عامل هم زمان به عنوان ارکان تعیین گردیده اند، هیات مدیره مد نظر است.
- ۱۰- عضو موظف هیات مدیره:** عضو هیات مدیره ای است که دارای پست سازمانی «عضو هیات مدیره» بوده و حقوق و مزایای خود را از همان شرکت دریافت نماید.
- ۱۱- عضو غیرموظف هیات مدیره:** عضو هیات مدیره ای است که دارای پست سازمانی و سمت اجرایی در شرکت نبوده و به جز حق حضور در جلسات هیات مدیره، هیچ گونه حقوق و مزایایی از آن شرکت دریافت نمی نماید.

- ۱۲- کمیته های تخصصی هیات مدیره: کمیته های مشورتی و نظارتی از قبیل کمیته ریسک، کمیته توسعه راهبردی، کمیته حسابرسی، کمیته انتصابات، کمیته جبران خدمات هستند که حسب مورد در شرکت برای امور مهم تشکیل می گردد.
- ۱۳- وزارت: وزارت امور اقتصادی و دارایی.
- ۱۴- سازمان: سازمان برنامه و بودجه کشور.
- ۱۵- سامانه سماپ: سامانه یکپارچه اطلاعات شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی.
- ۱۶- مجمع: منظور بالاترین رکن هر شرکت یا موسسه مشمول این آیین نامه است که تحت عناوینی مانند مجمع عمومی، شورای عالی یا هیات امناء قید شده است.

ماده (۲): تمامی شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانکها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکتهای بیمه دولتی از جمله مؤسسات و شرکتهای دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است اعم از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و دریانوردی و شرکتهای فرعی آنها، تابع مقررات این آیین نامه می باشند.

فصل دوم-مجامع

ماده (۳): رؤسای مجامع یا سایر مراجعی که براساس قانون تشکیل یا اساسنامه شرکتهای و مؤسسات مشمول این آیین نامه مکلف به دعوت از مجامع مربوط هستند، می باید حسب مورد مجامع را با رعایت مواعد مقرر در اساسنامه یا مواعد مقرر در قوانین و مقررات ذی ربط به منظور بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به موارد مطرح شده در دستور جلسه مجمع دعوت نمایند.

تبصره ۱- جلسات مجامع با حضور اکثریت اعضای مجمع رسمیت یافته و حضور مدیر عامل و اعضای هیات مدیره در این جلسات الزامی است.

تبصره ۲- مراجع مذکور مکلفند فاصله قانونی نشر و یا ارسال دعوتنامه مجامع و تاریخ تشکیل آن را برابر مقررات اساسنامه و ماده (۹۸) قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت رعایت نموده و کلیه مستندات و اطلاعات مربوط به موارد دستور جلسه را در موعد مقرر قانونی برای اعضای مجمع ارسال نمایند.

تبصره ۳- اتخاذ تصمیم راجع به کلیه اموری که در صلاحیت مجمع شرکتهای مشمول این آیین نامه است مستلزم رعایت تشریفات مندرج در این ماده، دعوت از اعضا و تشکیل جلسه مجمع است.

ماده (۴): حضور وزرا یا روسای سازمانهای دولتی مستقلی که به موجب قوانین و مقررات ریاست مجامع را بعهده دارند یا معاونان ذی ربط آنها در جلسات مجامع الزامیست.

ماده (۵): مجمع عادی سالانه باید حداقل دو بار در سال، یک بار تا پایان مردادماه هر سال برای بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به عملکرد و صورت های مالی شرکت و یک بار تا پانزدهم مهرماه برای بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به خط مشی و برنامه و بودجه سالانه برگزار شود.

ماده (۶): هیات مدیره شرکتهای مشمول مکلفند پس از پایان سال مالی حداکثر تا پایان خرداد ماه سال بعد صورت های مالی (اعم از اصلی و تلفیقی گروه) خود را براساس استانداردهای حسابداری برای رسیدگی به حسابرس مستقل و بازرس قانونی تسلیم نمایند. در صورت عدم رعایت مهلت یادشده، تعیین و پرداخت پاداش به اعضای هیات مدیره و مدیران عامل ذی ربط ممنوع خواهد بود.

ماده (۷): حسابرس مستقل و بازرس قانونی مکلف است پس از وصول صورتهای مالی سالانه حداکثر ظرف مدت دو ماه رسیدگیهای لازم را انجام داده و گزارش حسابرسی را به مقامات و مراجع ذی ربط تسلیم نماید. در صورت تاخیر حسابرس مستقل و بازرس قانونی

در ارزیابی گزارش، به ازای هر هفته تاخیر، پنج (۵) درصد از مبلغ قابل پرداخت مندرج در قرارداد حسابرسی به عنوان جریمه کسر و به شرکت مسترد خواهد شد.

تبصره ۱- هیات مدیره مکلف است با هماهنگی حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی در ارائه صورت‌های مالی و اخذ گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی به نحوی عمل نماید که مجمع عادی تصویب صورت‌های مالی شرکت در موعد مقرر در ماده (۵) این آیین‌نامه برگزار شود.

تبصره ۲- هیات مدیره شرکت‌های مشمول این آیین‌نامه مکلفند گزارش عملکرد سالانه شرکت را برای طرح در مجامع تصویب صورت‌های مالی در قالب الگوی مندرج در پیوست شماره یک (۱) این آیین‌نامه تهیه و ظرف مهلت مقرر قانونی برای اعضای مجمع ارسال نمایند.

ماده (۸): رؤسای مجامع شرکت‌های مشمول، مکلفند حداکثر ظرف دو هفته پس از انتشار گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی نسبت به دعوت از اعضای مجمع با رعایت مهلت مقرر در ماده (۵) این آیین‌نامه اقدام نمایند.

ماده (۹): هیات مدیره شرکت‌های مشمول این آیین‌نامه موظفند حداکثر تا پایان شهریور ماه هر سال هدفها، خط مشی و برنامه‌ریزی عملیاتی و بودجه سال بعد خود را همراه با گزارش‌های توجیهی و مستندات مربوط برای مجمع ارسال دارند. در صورت عدم رایحه مستندات مذکور به مجمع، سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است بودجه مصوب سال قبل شرکت را عیناً ملاک درج در لایحه بودجه کل کشور قرار دهد. در این صورت تعیین و پرداخت پاداش به اعضای هیات مدیره و مدیرعامل شرکت برای همان سال ممنوع بوده و مجمع می‌تواند رییس هیات مدیره و مدیرعامل شرکت را عزل نماید. انتصاب و بکارگیری مدیران عزل شده در سایر شرکت‌های دولتی تا یکسال ممنوع خواهد بود.

ماده (۱۰): مجامع مکلفند نسبت به بررسی خط مشی، برنامه و بودجه پیشنهادی شرکت‌های مشمول اقدام و حداکثر تا پایان مهرماه هر سال، بودجه سالانه شرکت را تصویب و برای درج در لایحه بودجه کل کشور به سازمان برنامه و بودجه کشور ارسال کنند. مسئولیت حسن اجرای این حکم بر عهده روسای مجامع شرکت‌های دولتی مشمول و وزرای تخصصی شرکت‌های دولتی قابل واگذاری خواهد بود.

تبصره - مهلت برگزاری مجمع برای بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به اصلاحیه بودجه شرکت‌های مشمول با رعایت ماده (۲) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، حداکثر تا پانزدهم آبان ماه همان سال خواهد بود.

ماده (۱۱): مجمع مکلف است پس از استماع گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی در بخش بندهای حسابرسی و اعلام نظر حسابرسی در مورد صورت‌های مالی، نسبت به تصویب یا عدم تصویب صورت‌های مالی اتخاذ تصمیم نماید.

ماده (۱۲): مجمع مکلف است گزارش تطبیق عملیات شرکت با بودجه مصوب/اصلاحی، موضوع جزء (۱-۳) بند «د» تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور را براساس برنامه‌های اجرایی سالانه و بودجه تفصیلی پس از رسیدگی و اظهارنظر روشن و صریح بازرسی قانونی، ارزیابی و تصمیمات مقتضی را اتخاذ نماید.

ماده (۱۳): اتخاذ تصمیم مجمع نسبت به صورت‌های مالی سالانه، بدون استماع گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی و گزارش تطبیق عملکرد با بودجه شرکت، موضوع جزء (۱-۳) بند «د» تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور فاقد اعتبار بوده و مسئولیت هر گونه آثار مالی در صورت‌های مالی فاقد اعتبار، با رؤسای مجامع است.

ماده (۱۴): مجامع مکلف به تعیین تکلیف در خصوص کلیه بندهای گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی به صورت روشن و شفاف و اخذ تصمیم در آن موارد هستند.

ماده (۱۵): حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی کلیه شرکت‌های دولتی مشمول این آیین‌نامه و شرکت‌های تابعه و وابسته آنها، شرکت‌های تحت کنترل دولت و شرکت‌های تابعه مؤسسه‌های دولتی، بانک‌های دولتی، مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه

دولتی، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان بازنشستگی کشوری و سایر صندوق‌های بازنشستگی وابسته به دستگاههای اجرایی، به موجب تصویبنامه شماره ۳۳۰۰/ت۳۹۰۳۷ک مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۹ کمیسیون موضوع اصل ۱۲۸ قانون اساسی تعیین می‌شود.

تبصره ۱- صورت‌های مالی شرکتهای مشمول تصویبنامه مذکور که این حکم را رعایت و اجرا نکرده باشند، حتی در صورت تصویب در مجامع فاقد اعتبار خواهند بود. مسئولیت عواقب ناشی از این امر بر عهده روسای مجامع شرکتهای مشمول و نمایندگان سهام دولت در مجامع این شرکتها خواهد بود.

تبصره ۲- وزارت مکلف است شرکتها و موسسات متخلف از حکم این ماده را سالانه احصا و با لحاظ تعداد تخلف، اعلام عمومی نماید.

تبصره ۳- جامعه حسابداران رسمی کشور مکلف است نسبت به پیش‌بینی اقدامات تنبیهی لازم تا سطح لغو مجوز، برای متخلفین از حکم این ماده در آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای انضباطی مربوط ظرف ۳ ماه از ابلاغ این آیین‌نامه اقدام نماید.

ماده (۱۶): رؤسای مجامع مکلفند پس از برگزاری جلسات مجامع عمومی عملکرد سالانه، نسبت به امضا و ارسال صورتجلسه مجمع برای اخذ امضای سایر اعضای مجمع حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز بعد از تاریخ برگزاری جلسه مجمع اقدام نمایند.

ماده (۱۷): تمامی شرکتهای مشمول این آیین‌نامه که سازمان و وزارت عضو مجمع آنها هستند مکلفند صورتجلسات تصویب صورت‌های مالی و تصویب بودجه خود را پس از امضای رئیس مجمع به ترتیب به امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس سازمان برسانند. صورتجلسات تصویب صورت‌های مالی بدون امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی و صورتجلسات تصویب بودجه بدون امضای رئیس سازمان، قابل ثبت در اداره ثبت شرکتها و موسسات غیر تجاری نخواهد بود.

ماده (۱۸): رؤسای هیات مدیره شرکتهای مشمول این آیین‌نامه مکلفند نسبت به تهیه و ارائه گزارش اقدامات هیات مدیره در خصوص انجام تکالیف مندرج در صورتجلسات مجامع عملکرد سالانه در پایان هر دوره سه ماهه از تاریخ تشکیل مجمع در قالب الگوی مندرج در پیوست شماره دو (۲) این آیین‌نامه به اعضای مجمع اقدام نمایند. گزارشهای مربوط به موضوعات خاص مورد نظر اعضای مجمع مستقیماً، حسب درخواست اعضای مجمع، توسط هیات مدیره شرکتها ارائه خواهند شد.

ماده (۱۹): طرح پیشنهادات مربوط به آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی در مجامع تنها در صورت اخذ نظر کارشناسی و تایید وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور و طرح پیشنهادات مربوط به آیین‌نامه‌های استخدامی در مجامع تنها در صورت اخذ نظر کارشناسی سازمان اداری و استخدامی کشور مجاز خواهد بود. در صورتی که نظر کارشناسی دستگاههای مذکور ظرف یک ماه از تاریخ درخواست اظهار نظر، اعلام نشود، طرح و تصویب آیین‌نامه‌های مذکور در مجامع بدون نظر این دستگاهها مجاز خواهد بود.

تبصره - چارچوب و الگوی تدوین آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی توسط وزارت و سازمان و آیین‌نامه استخدامی توسط سازمان و سازمان اداری و استخدامی کشور، حداکثر ظرف مدت ۳ ماه پس از تصویب این آیین‌نامه ابلاغ خواهد شد.

ماده (۲۰): پیش‌نویس آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهایی که طبق اساسنامه شرکت نیاز به اخذ مصوبه از مجمع و جنبه سیاستگذاری و تعیین خط مشی دارند باید ضمن درج در دستور جلسه مجمع مربوط، به همراه دستور جلسه، قبل از برگزاری جلسه برای اعضای مجمع ارسال و در جلسه مذکور مطرح و اتخاذ تصمیم شود.

ماده (۲۱): با رعایت تبصره (۷۲) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور، تفویض اختیار از سوی اعضای مجامع شرکتهای مشمول این آیین‌نامه به رئیس مجمع (وزیر تخصصی ذی‌ربط یا رئیس سازمان دولتی مستقل ذیربط) فقط با رعایت موارد زیر قابل انجام است:

۱- اتخاذ تصمیم در مورد خط مشی، تغییر و اصلاح مفاد اساسنامه، آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی و استخدامی، فروش یا نقل و انتقال دارایی‌های ثابت (اموال غیرمنقول)، تغییر سرمایه، تصویب بودجه و صورت‌های مالی، انتخاب و عزل هیات مدیره، تأسیس، انحلال، ادغام، تجزیه شرکت و حذف مطالبات لاوصول غیرقابل تفویض است.

۲- اختیار درخواستی برای تفویض باید در اساسنامه شرکت یا سایر مقررات مربوط از جمله وظایف و اختیارات مجمع درج شده باشد.

۳- اختیار تفویض شده باید در صورتجلسه مجمع که با حضور اعضای مجمع تشکیل می‌شود، به نحو مشخص ذکر شود.

۴- تفویض اختیار به رئیس مجمع در خصوص موارد قابل تفویض، تنها در صورتی میسر و نافذ است که کلیه اعضای مجمع با آن موافق باشند.

۵- صرف نظر از استفاده یا عدم استفاده از اختیار/اختیارات تفویضی، رئیس مجمع مکلف است گزارش نحوه استفاده از اختیار/اختیارات تفویض شده را در هر مورد تا قبل از مجمع عملکرد سال بعد، به اعضای مجمع به صورت کتبی اعلام نماید. در غیر این صورت تفویض مجدد همان اختیارات از سوی مجمع عمومی مجاز نخواهد بود.

۶- اعتبار اختیار مورد واگذاری برای مدت محدود و تا تاریخ تشکیل جلسه بعدی مجمع و حداکثر یکسال خواهد بود.

۷- اختیار مورد واگذاری باید در ارتباط با اتخاذ تصمیمات فوری، به تشخیص رئیس مجمع باشد.

۸- در صورت تغییر هر یک از اعضای مجمع، استمرار و استفاده از اختیار/اختیارات تفویضی نیازمند کسب نظر موافق عضو جدید مجمع خواهد بود.

تبصره- رعایت مفاد این ماده برای شرکت‌هایی که وزیر تخصصی ذی‌ربط رئیس مجمع نیست نیز لازم‌الاجرا است.

ماده (۲۲): هر یک از اعضای مجمع حق دارند مشروط به حضور در جلسه مجمع، در صورت مخالفت با هر یک از تصمیمات متخذه در مجمع و اعلام آن در همان جلسه، نسبت به درج نظر مخالف ذیل امضای خود اقدام نمایند.

ماده (۲۳): در شرکتهای دولتی که قسمتی از سهام آنها متعلق به بخش غیردولتی است، صاحبان این گونه سهام یا نمایندگان آنها به تناسب میزان سهام بخش غیردولتی، مطابق اساسنامه در مجامع این شرکت‌ها حضور خواهند داشت.

ماده (۲۴): پیشنهاد انتخاب اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل یا اعضای هیأت عامل کلیه شرکتهای مشمول این آیین‌نامه، به انضمام خلاصه‌ای از سوابق تجربی و تحصیلی و عملکرد آنان به همراه دعوتنامه برای تشکیل جلسه مربوط برای اعضای مجمع ارسال می‌شود تا با تشکیل جلسه مجمع عمومی نسبت به انتخاب آنان اتخاذ تصمیم شود.

ماده (۲۵): برگزاری مجامع شرکت‌های مشمول به تشخیص رئیس مجمع و با رعایت کلیه الزامات این آیین‌نامه و اساسنامه هر شرکت در چهارچوب قوانین و مقررات، به صورت مجازی امکانپذیر خواهد بود.

ماده (۲۶): هرگاه در مجمع عمومی تمام موضوعات مندرج در دستور جلسه مجمع مورد اتخاذ تصمیم واقع نشود، رئیس مجمع یا تصویب اکثریت اعضا می‌تواند اعلام تنفس نموده و تاریخ جلسه بعد را که نباید دیرتر از دو هفته باشد، تعیین کند. از تاریخ ابلاغ این قانون، اعلام تنفس در مجامع شرکتهای دولتی حداکثر تا دو جلسه مجاز است.

ماده (۲۷): صورتجلساتی که به صورت دستگردان و بدون برگزاری جلسه مجمع به امضای اعضای مجمع شرکتهای مشمول رسیده باشد فاقد اعتبار بوده و ثبت آنها در اداره ثبت شرکتهای مجاز نخواهد بود. مسئولیت حسن اجرای این حکم بر عهده روسای مجامع عمومی شرکتهای دولتی مشمول و وزرای تخصصی شرکتهای دولتی قابل واگذاری خواهد بود.

ماده (۲۸): مهمترین وظایف و اختیارات مجامع شرکتهای دولتی مشتمل بر مجمع عادی و مجمع فوق العاده به شرح زیر است:

۱- شرح وظایف و اختیارات مجمع عادی:

۱-۱- تعیین و تصویب اهداف، خط مشی، راهبردها، برنامه و بودجه شرکت مبتنی بر مدیریت عملکرد و اهداف کمی.

۱-۲- تصویب تشکیلات و ساختار سازمانی کلان شرکت.

۱-۳- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به عملکرد سالانه هیأت مدیره.

۱-۴- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به صورت‌های مالی حسابرسی شده سالانه.

۱-۵- انتخاب و عزل اعضای هیئت مدیره.

- ۶-۱- تعیین حسابرس مستقل و بازرس قانونی و تعیین حق الزحمه آن‌ها؛
۷-۱- تصویب آیین‌نامه‌های موردنیاز شرکت از جمله آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی و استخدامی.
۸-۱- تصویب سیاست‌های اجرایی سرمایه‌گذاری و مشارکت شرکت.
۹-۱- اتخاذ تصمیم در خصوص هرگونه نقل و انتقال اموال غیرمنقول شرکت که تحت‌عنوان دارایی ثابت در صورت‌های مالی درج گردیده باشد.

- ۱۰-۱- اتخاذ تصمیم در خصوص پیشنهاد هیات‌مدیره مبنی بر حذف مطالبات لاوصول شرکت؛
۱۱-۱- تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های شرکت؛

۲- شرح وظایف مجمع فوق‌العاده:

- ۲-۱. اتخاذ تصمیم نسبت به هرگونه تغییر در مفاد اساسنامه شرکت.
۲-۲. اتخاذ تصمیم نسبت به تغییر سرمایه شرکت.
۲-۳. اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهاد انحلال، ادغام و یا تجزیه شرکت.

فصل سوم - حاکمیت شرکتی

ماده (۲۹): با توجه به اهمیت استقرار حاکمیت شرکتی و نقش آن در ارتقای شفافیت، بهبود بهره‌وری، افزایش پاسخگویی و مستندسازی اقدامات مربوط، هیات‌مدیره شرکت‌های مشمول مکلفند نسبت به ایجاد سازوکارهای نظام پایش (کنترل) داخلی، ارزیابی عملکرد، پایش (کنترل) پروژه‌های طرح‌های سرمایه‌گذاری و واحد حسابرسی داخلی (در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط) اقدام و گزارش‌های مربوط را به همراه گزارش سالانه عملکرد شرکت در مجمع مطرح نمایند.

ماده (۳۰): در شرکتهای دولتی موضوع این آیین‌نامه:

الف- عضویت همزمان مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و معاونان آنان و مدیران دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ و همچنین مدیران عامل، اعضای هیات‌مدیره و کارکنان شاغل در کلیه پستهای مدیریتی در شرکتهای دولتی ممنوع است.

ب- رییس هیات‌مدیره و مدیرعامل نباید فرد واحد باشند.

ج- رییس هیات‌مدیره نباید عضو غیرموظف هیات‌مدیره باشد.

د- باید حداقل یک عضو هیات‌مدیره دارای تحصیلات مالی و تجربه مرتبط باشد.

ه- عضو هیات‌مدیره نمی‌تواند هم‌زمان ذیحساب شرکت نیز باشد.

و- رییس هیات‌مدیره نباید در هیچ یک از کمیته‌های هیات‌مدیره عضویت داشته باشد.

ز- در تعیین سمت اعضای هیات‌مدیره، عضو ذینفع نباید در رای‌گیری شرکت کند.

ماده (۳۱): انتخاب هر یک از اعضای هیات‌مدیره، مدیران عامل یا کارکنان شرکتهای دولتی به عنوان نماینده مجمع در هیات ترک تشریفات مناقصه/مزایده همان شرکت، موضوع بند «ج» ماده «۲۸» قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۰۳ مجلس شورای اسلامی) ممنوع است.

ماده (۳۲): انتخاب کارکنان دولت به عنوان عضو هیات‌مدیره یا مدیرعامل اشخاص حقوقی غیردولتی ممنوع است.

ماده (۳۳): هیات‌مدیره شرکتهای دولتی، باید نسبت به ایجاد، استمرار و تقویت سازوکارهای اثربخش برای کسب اطمینان معقول از محقق شدن اصول حاکمیت شرکتی و مستندسازی سازوکارهای مناسب به شرح زیر اقدام نمایند:

الف: کمیته حسابرسی را تشکیل و عملکرد آن را مورد نظارت قرار دهند. همچنین به تشخیص هیات‌مدیره میتوانند سایر کمیته‌های تخصصی از قبیل کمیته «ریسک»، «انتصابات» و «جبران خدمات» را تحت نظر هیات‌مدیره تشکیل و عملکرد آن‌ها را مورد نظارت قرار دهند.

تبصره - اعضاء کمیته حسابرسی بایستی دارای دانش مالی بوده و در زمینه استانداردهای بین المللی حسابداری و نیز استانداردهای گزارش دهی مالی بین المللی خیره باشند.

ب: ترتیبی اتخاذ نمایند که واحد سازمانی مشخصی با عنوان «واحد حسابرسی داخلی» زیر نظر هیات مدیره شرکت ایجاد شود. واحد مذکور وظیفه دارد گزارش نتیجه رسیدگی های خود را در مقاطع سه ماهه به کمیته حسابرسی و هیات مدیره ارائه نماید.

ج: دستورالعمل عزل و نصب مدیران داخلی، احراز صلاحیت کارکنان، نظارت بر عملکرد کارکنان و حقوق و مزایای آنها را با پیشنهاد کمیته انتصابات و کمیته جبران خدمات و با رعایت قوانین و مقررات مربوط تصویب نمایند.

د: سازوکار مناسبی را برای جمع آوری و رسیدگی به گزارش های مربوط به نقض قوانین و مقررات و نارسایی در شرکت را تدوین و بر اجرای آن نظارت داشته باشند.

ه: اقدامات لازم برای استقرار نظام های ارزیابی عملکرد و کنترل پروژه طرح های سرمایه گذاری را به عمل آورند.

تبصره ۱- دستور کار کمیته ها، شرح وظایف و نیز حوزه اختیارات هر کمیته توسط هیئت مدیره بایستی تایید و به منظور کنترل توسط حسابرس مستقل و بازرسی قانونی، مدون شده باشد.

تبصره ۲- به منظور اطمینان از عملکرد موثر کمیته های مذکور، لازم است هیات مدیره عملکرد تمامی کمیته های فرعی را به طور مرتب ارزیابی و دستور کار این کمیته ها را بصورت ادواری بازنگری نماید.

تبصره ۳- ریاست کمیته های فرعی بایستی منحصرأ بر عهده اعضای هیات مدیره شرکت باشد.

ماده (۳۴): هیات مدیره شرکتهای مشمول باید اثربخشی سیستم کنترل های داخلی را حداقل به طور سالانه بررسی و نتایج آن را در گزارشی تحت عنوان "گزارش کنترل های داخلی" درج و افشا نمایند. حسابرس مستقل شرکت باید در گزارش خود به مجمع عمومی صاحبان سهام در خصوص رعایت استقرار و به کارگیری سیستم کنترل های داخلی مناسب و اثربخش توسط شرکت مطابق با ضوابط و مقررات مرتبط، اظهار نظر کند.

تبصره - حسابرس مستقل شرکت باید در گزارش خود به مجمع عمومی صاحبان سهام در خصوص رعایت استقرار و به کارگیری سیستم کنترل های داخلی مناسب و اثربخش توسط شرکت مطابق با ضوابط و مقررات مرتبط، اظهار نظر کند.

ماده (۳۵): هیات مدیره باید فرآیندی را مستقر کند که بر اساس آن، هر ساله کارایی و اثربخشی سرمایه گذاری انجام شده در شرکت های فرعی و وابسته را ارزیابی کند. تمامی این ارزیابی ها باید به نحو مناسبی مستند سازی شوند. هیات مدیره باید برنامه بهبود را تنظیم و نتایج اجرای آن را مورد پیگیری و ارزیابی قرار دهد و از کیفیت اجرای آن برنامه ها اطمینان حاصل نماید.

ماده (۳۶): هیات مدیره باید امکان مشارکت، حضور و اعمال حق رای سهامداران اقلیت را در مجامع فراهم و تسهیل نماید.

فصل چهارم - بهره وری

ماده (۳۷): سازمان اداری و استخدامی کشور مکلف است با هماهنگی شرکتهای دولتی نسبت به تعیین نیروی مازاد شرکتهای دولتی (رسمی و غیررسمی) اقدام لازم را به عمل آورده و نتیجه را تا پایان شهریور ماه ۱۴۰۲ جهت تعیین تکلیف به دولت اعلام نماید.

ماده (۳۸): هیات مدیره شرکتهای دولتی موضوع این مصوبه مکلفند نسبت به بررسی قوانین و مقررات مترتب بر فعالیت شرکت با هدف حذف مقررات غیر ضروری و مغل، اقدامات لازم را بعمل آورده و ضمن ارائه گزارش به روسای مجامع، پیشنهادات اصلاحی خود را به وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت بررسی و طی مراحل مربوطه ارائه نمایند.

ماده (۳۹): سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است فهرست شرکتهای دولتی که مکلف به ارائه خدمات و کالا به قیمت تکلیفی می باشند را به همراه مرجع تعیین قیمت تا پایان خرداد ماه هر سال به دولت اعلام نماید.

ماده (۴۰): شرکتهای دولتی زیاندهی که طی سه سال متوالی زیان ده بوده و یا زیان انباشته آنها بیش از نیمی از سرمایه می باشد، به استثنای شرکتهای دولتی که در قانون بودجه سالانه برای آنها زیان عملکرد پیش بینی شده است، مکلفند در برنامه و بودجه

سالانه خود راهکارهای پوشش زیان انباشته و برون رفت از وضعیت زیاندهی، از جمله مولد سازی داراییها و اصلاح ساختار نیروی انسانی از محل منابع داخلی خود را ارایه نمایند.

ماده (۴۱): شرکتهای دولتی مکلفند هر سه سال یک بار نسبت به انجام حسابرسی عملیاتی از طریق حسابرس مستقل و بازرس قانونی خود اقدام و گزارش حسابرسی عملیاتی را به اولین مجمع عملکرد سالانه خود ارایه نمایند. هرگونه تعیین و پرداخت پاداش عملکرد سالانه برای مدیران شرکتهای دولتی که این حکم را اجرا نکرده باشند ممنوع است.

ماده (۴۲): مجامع شرکتهای دولتی مکلفند نسبت به نتایج حاصل از حسابرسی عملیاتی و پیشنهادات حسابرس مستقل در همین خصوص تصمیمات مقتضی اتخاذ نمایند. مسئولیت حسن اجرای این حکم با روسای مجامع شرکتهای دولتی مشمول و وزرای تخصصی شرکتهای دولتی قابل واگذاری است.

ماده (۴۳): پرداخت پاداش عملکرد سالانه به اعضای هیات مدیره و کارکنان شرکتهای دولتی مشمول این آیین نامه حداکثر به میزان یک ماه حقوق و مزایای مندرج در احکام کارگزینی، پس از تصویب مجمع مجاز خواهد بود.

تبصره ۱- در صورت افزایش درآمدهای عملیاتی یا کاهش هزینه های عملیاتی منجر به افزایش سود قبل از کسر مالیات یا کاهش زیان عملکرد به میزان حداقل پنجاه درصد (۵۰٪)، افزایش پاداش عملکرد سالانه به میزان دو ماه حقوق و مزایای مندرج در احکام کارگزینی مجاز خواهد بود.

تبصره ۲- کسر پاداش موضوع این ماده در صورت انحراف نامساعد بیش از ده درصد (۱۰٪) در عملکرد درآمدها و هزینه های عملیاتی، هزینه حقوق و مزایا و سود قبل از کسر مالیات یا زیان خالص نسبت به بودجه مصوب، با تایید مجمع الزامی است.
تبصره ۳- تعیین و پرداخت پاداش موضوع این ماده، در صورت عدم رعایت ماده (۱۵) این آیین نامه در شرکتهای مشمول، ممنوع است.

تبصره ۴- کسر پاداش موضوع این ماده در صورت عدم رعایت یا اجرای احکام و تکالیف قانونی و مقررات ناظر بر شرکت یا تکرار مصادیق آن با تشخیص اکثریت اعضای مجمع مجاز خواهد بود.

تبصره ۵- تعیین و پرداخت پاداش موضوع این ماده در صورت عدم ارایه گزارش تطبیق بودجه مصوب و عملکرد شرکت به صورت تفصیلی، مطابق جزء (۱-۳) بند «د» تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور ممنوع است.

تبصره ۶- تعیین و پرداخت پاداش موضوع این ماده منوط به اخذ تاییدیه وزارت مبنی بر ثبت، به روزرسانی و تکمیل اطلاعات شرکت در سامانه سماپ است.

فصل پنجم - شفاف سازی

ماده (۴۴): کلیه شرکتهای دولتی مشمول این آیین نامه مکلفند در اجرای جزء (۱) بند (ط) تبصره (۲) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، هر سه ماه یکبار نسبت به ثبت و به روزرسانی اطلاعات خود و شرکتهای تابعه و وابسته، در سامانه سماپ اقدام کنند. روسای هیات مدیره شرکتهای مشمول، مسئول حسن اجرای این ماده می باشند.

ماده (۴۵): در اجرای ماده (۱۰) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات (مصوب سال ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی) و آیین نامه اجرایی قانون یاد شده، هیات مدیره باید اقدامات لازم جهت افشای اطلاعات عملکرد سالانه خود را از طریق سامانه های سماپ و پایگاه اینترنتی شرکت بعمل آورد.

ماده (۴۶): هیات مدیره شرکت های دولتی مکلفند با رعایت قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات:

۱- نسبت به ثبت و به روزرسانی اطلاعات خود و شرکت های فرعی از جمله صورتهای مالی حسابرسی شده، بودجه تفصیلی مصوب و اصلاحی، اطلاعات شناسنامه ای، اطلاعات مدیریتی و اسامی کلیه شرکتهای فرعی و وابسته با درج میزان سهام تحت تملک در سامانه سماپ، در موعد مقرر قانونی اقدام نمایند.

۲- صورتهای مالی حسابرسی شده خود را به محض انتشار گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی، برای انتشار در سامانه کدال سازمان بورس به وزارت ارائه نمایند.

۳- بعد از تشکیل مجمع عادی سالانه، کلیه گزارشها از جمله صورتهای مالی حسابرسی شده سالانه و گزارش فعالیت هیات مدیره را از طریق پایگاه اینترنتی شرکت در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه در اختیار عموم قرار دهد. این کار به طور خاص شامل فعالیتهایی از شرکت دولتی می شود که به نفع عموم مردم انجام می شوند. نمونههایی از این اطلاعات شامل موارد زیر است:
الف- یادداشت واضحی برای عموم مردم از اهداف شرکت و تحقق آنها (این مورد برای شرکتهای دولتی کاملاً تحت تملک دولت، شامل هر وظیفه ای است که توسط نهاد مالکیت دولتی تعریف شده است)،

ب- اطلاعات بااهمیت از قبیل (نام، مشخصات کامل، تحصیلات، تجارب و مدارک حرفه ای اعضای هیات مدیره و مدیرعامل، کمیته های تخصصی هیات مدیره و اعضای آنها، موظف یا غیرموظف بودن آنان، فهرست تمامی شرکتهای فرعی و وابسته با درج میزان سهام تحت تملک).

ج- صورتجلسات مجامع موضوع ماده ۱۰۶ اصلاحیه قانون تجارت.

ماده (۴۷): شرکتهای مشمول این آیین نامه مکلفند صورتهای مالی حسابرسی شده خود را بلافاصله پس از انتشار گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی در سامانه سماب ثبت نمایند. وزارت مکلف است دسترسی لازم به سامانه سماب را برای استفاده سازمان از صورتهای مالی حسابرسی شده ظرف مدت ۳ ماه از ابلاغ این آیین نامه فراهم سازد.

ماده (۴۸): سازمان حسابرسی و جامعه حسابداران رسمی کشور مکلفند به محض انتشار گزارشهای حسابرسی، نسبت به ارسال نسخه الکترونیکی گزارشهای مزبور در قالب فایل قابل ویرایش (Excel) به وزارت برای بارگذاری در سامانه کدال سازمان بورس اقدام نمایند.

ماده (۴۹): کلیه اشخاص حقوقی موضوع ماده (۱۵) این آیین نامه مکلفند مستندات مربوط به انتخاب حسابرس مستقل و بازرسی قانونی خود را ظرف حداکثر یک ماه از تصویب موضوع در مجمع، در سامانه سماب بارگذاری نمایند.

ماده (۵۰): از زمان ابلاغ این آیین نامه، شرکتهای دولتی مشمول مکلفند در صورت نداشتن شناسه ملی، نسبت به اخذ آن از مراجع قانونی مربوطه و ثبت آن نزد اداره ثبت شرکتهای و موسسات غیرتجاری و در صورت برخورداری از شناسه ملی نزد سایر مراجع صادرکننده شناسه، نسبت به درج همان شناسه ملی و ثبت کلیه صورتجلسات مجامع خود نزد اداره ثبت شرکتهای و موسسات غیرتجاری، حداکثر ظرف مدت دو ماه از برگزاری مجمع مربوط و اخذ امضای اکثریت اعضای مجمع با رعایت مواد (۱۶) و (۱۷) این آیین نامه در اداره ثبت شرکتهای و موسسات غیر تجاری اقدام نمایند. بازرسان قانونی مکلفند موارد عدم ثبت را در گزارش خود به مجمع اعلام نمایند. حسن اجرای این حکم برعهده رییس هیات مدیره هر شرکت خواهد بود.

ماده (۵۱): کلیه شرکتهای دولتی مشمول این آیین نامه مکلفند کلیه حسابهای فرعی خود را مسدود نموده و تمام حسابهای ریالی خود (درآمدی و هزینه ای) را صرفاً از طریق خزانه داری کل کشور و نزد بانک مرکزی افتتاح کنند. دستگاههای یادشده موظفند کلیه دریافتها و پرداختهای خود را فقط از طریق حسابهای افتتاح شده نزد بانک مرکزی انجام دهند. نگهداری هرگونه حساب توسط شرکتهای دولتی در بانکی غیر از بانک مرکزی در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی است.

فصل ششم - سایر

ماده (۵۲): وزارت مکلف است الگوی نمونه اساسنامه شرکتهای دولتی فرعی را تا پایان ۶ ماهه اول سال ۱۴۰۲ ابلاغ نماید. دستگاههای اجرایی دولتی مکلفند اساسنامه کلیه شرکتهای دولتی فرعی سطح اول خود را که تاکنون به تصویب هیات وزیران نرسیده است، تا پایان سال ۱۴۰۲ در قالب الگوی مذکور تدوین و به تایید وزارت برسانند. روسای مجامع شرکتهای دولتی مشمول و وزرای تخصصی شرکتهای دولتی قابل واگذاری مسئول حسن اجرای این حکم خواهند بود. در صورت عدم اجرای این حکم، انحلال شرکت فرعی مشمول در دستور کار دولت قرار خواهد گرفت.

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

شماره.....
تاریخ.....
پوست.....

ماده (۵۳): رؤسای مجامع، مسؤولیت نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه را برعهده خواهند داشت.

ماده (۵۴): مسؤولیت اجرای تمام احکام این آیین نامه مربوط به رؤسای مجمع در خصوص شرکت های قابل واگذاری مندرج در فهرست مصوب سالانه هیات واگذاری بر عهده وزیر تخصصی ذی ربط است.

ماده (۵۵): وزارت مکلف است این آیین نامه را به منظور اجرای مفاد مربوط به ثبت صورتجلسات برای شرکت های مشمول به اداره ثبت شرکت ها ارسال نماید.

ماده (۵۶): در صورتی که مفاد این آیین نامه با احکام قانونی ناظر بر شرکت های مشمول مغایرت داشته باشد، احکام قانونی مزبور ملاک خواهد بود.

ماده (۵۷): این آیین نامه از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا است و در زمان اجرای این آیین نامه، آیین نامه تشکیل مجامع و شوراهای عالی شرکت های دولتی موضوع تصویب نامه شماره ۲۹۶۸۳/ت:۲۸۸۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۶/۲۶ و اصلاحات بعدی آن موقوف الاجرا خواهد بود. این آیین نامه در ۵۷ ماده و ۲۱ تبصره در تاریخ ... به تصویب هیات وزیران رسید.

محمد مخبر

معاون اول رئیس جمهور